

Ett år med Havs- och vattenmyndigheten

Rapport 2012:6

Ett år med Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930
404 39 Göteborg
Tel. 010-698 60 00
www.havochvatten.se
havochvatten@havochvatten.se

Ansvarig utgivare: Björn Risinger

Text: Mattias Frisk

Layout: malin.fasth.com

Fotograf där inget annat anges: Maja Kristin Nylander

Omslagsfoto: Maja Kristin Nylander

Tryckt i 100 ex, juni 2012, i Visby Tryckeri AB, Visby

ISBN: 978-91-87025-06-8

Havs- och vattenmyndigheten, Box 11 930, 404 39 Göteborg

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	8
Övergödning.....	9
Laxen i Östersjön.....	10
Utkast.....	11
Skyddade områden.....	12
Fritidsbåtar.....	13
Sjöfarten.....	13
Hur mår havet?.....	14
Biologisk mångfald.....	16
Kalkning.....	18
Dricksvatten.....	18

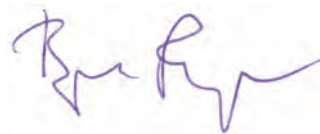
Förord

Vårt första år har nu passerat. Det har varit ett intensivt arbetsår och det vore nog dumt att påstå att vi redan hunnit genomdriva avgörande insatser för våra hav, sjöar och vattendrag. Men vi är på god väg och jag vågar påstå att vi redan lyckats göra både avtryck och intryck.

Tack vare en samlad kompetens och ett stort engagemang bland alla våra medarbetare har vi börjat lägga grunden för det framtida arbetet. Någonstans mellan planering av framtiden och uppföljning av tidigare utfört arbete inom sektorn, har vi också haft tid för konkreta insatser. Jag är både stolt och imponerad. Om man ska lyfta fram det första årets viktigaste insats, så är det nog vårt arbete för bättre samarbeten. Alla vi, som värnar om och arbetar för bättre havs- och sötvattensmiljöer, kan dra nytta av varandras roller, kompetens och expertkunskaper.

Min främsta önskan inför det kommande året är att vi med samlade resurser och helhetsblick kan ta kloka beslut för levande hav, sjöar och vattendrag, till glädje och nytta för alla.

Göteborg, 28 juni 2012

Björn Risinger
Generaldirektör

Sammanfattning

Mycket av arbetet under Havs- och vattenmyndighetens, HaV:s, första år har gått ut på att samla kunskap och att skapa dialog.

Havs- och vattenmyndighetens egna studier av hur havet mår finns bland annat i förslaget God havsmiljö 2020 som nyligen gick ut på remiss. Arbetet innehåller en beskrivning av alla svenska havsområden samt förslag på miljö-kvalitetsnormer.

Ett viktigt område där HaV vill skapa dialog är vattenkraftens inverkan på den biologiska mångfalden. Samtidigt som vattenkraften är en betydelsefull förnyelsebar energikälla skapar den också problem för flera arter som är beroende av rinnande vatten. Under våren har HaV hållt flera dialogmöten där olika intressenter har fått ge sin syn på vattenkraften.

Laxen i Östersjön har varit ett återkommande tema under Havs- och vattenmyndighetens första år. I december 2011 beslutade HaV att fasa ut fisket med drivlinor i Östersjön, och i våras kom beslutet att senarelägga kustfisket av lax. Allt för att kunna återskapa ett livskraftigt bestånd av vild lax.

Havs- och vattenmyndighetens första år har också präglats av att hantera fiskefrågor som en del av ekosystemen. Förutom att fatta beslut om att freda torsken i Gullmarsfjorden och stoppa fisket av den hotade vildlaxen i Östersjön har HaV arbetat med förbud mot utkast av fisk och den svåra frågan hur vi bäst kan reglera fisket i skyddade områden.

HaV har direkt och indirekt finansierat flera forskningsprojekt för att ta reda på hur våra vatten mår. En fisk som är föremål för flera studier är tånglaken som är känslig för kemikalier och förhoppningsvis kan användas som ett slags varningslampa för havets hälsotillstånd.

I den här rapporten kan du läsa om några av de områden där Havs- och vattenmyndigheten har agerat under det år som har gått. Rapporten är inte en fullständig redogörelse för vad som har hänt utan beskriver ett urval av händelser.

Övergödning

I juni blev Havs- och vattenmyndigheten färdig med en fördjupad utvärdering av miljömålet Ingen övergödning. Utvärderingen visar att de beslutade och planerade styrmedlen inte räcker för att nå miljömålet till 2020. Även om en förbättring har skett vid kustområdena är miljötillståndet till stora delar oförändrat. Om målet ska nås krävs internationella insatser, framför allt inom EU:s jordbrukspolitik.

HaV har under året bidragit till flera forskningsprojekt och åtgärder som har som mål att minska övergödningen. Ett forskningsprojekt som HaV är med och finansierar handlar om den amerikanska havsborstmasken *Marenzelleria*. Masken dök upp i svenska vatten 1985 och har blivit en av de dominerande varelserna på Östersjöns botten. En kvadratmeter botten kan inhysa tusentals maskar. Det fina med masken är att den tål låga syrehalter och borrar sig djupare ner i botten än andra maskar. Maskarnas arbete påskyndar nedbrytningen av det organiska avfallet som ligger på botten. Forskarna hoppas att *Marenzelleria* ska kunna användas för att minska övergödningen.

Forskningen bedrivs inom BONUS-programmet. HaV är en av många finansiärer runt Östersjön.

I våras gav HaV två miljoner kronor till forskare vid institutionen för geovetenskap i Göteborg. Forskargruppen, som leds av professor Anders Stigebrandt, vill utveckla en anläggning som både kan syresätta djupvattnet och producera el med vindkraft. Hittills har forskarna arbetat med småskaliga projekt och nu vill de testa sina idéer i stor skala i projektet BOXWIN. Målet är ett självförsörjande, flytande vindkraftverk. Anläggningen ska testas i Bornholmsbassängen öster om Bornholm. En anläggning kostar cirka 200 miljoner kronor att bygga och forskarna räknar med att det behövs 100 anläggningar för att rädda Östersjön. Forskarna ska rapportera sina resultat i februari 2013.

I juni gav HaV tre miljoner kronor till flera projekt för att minska övergödningen i Kalmarsund. Hälften av pengarna går till att öka bestånden av rovfisk som gädda, abborre och havsöring. Andra hälften går till kalkning, syresättning av vikar och restaurering av våtmarker. Kalmarsundskommisionen, som leds av förre miljöministern Olof Johansson, står bakom projektet. Kommissionen bildades 2006 av kommunstyrelsen i Kalmar och består idag av flera aktörer. Ett mål är att ta fram en metodik för att genomföra åtgärder på ett bredare plan.

HaV har även gett drygt två miljoner kronor till ett pilotprojekt i Kristianstads kommun för att minska utsläppen av fosfor till havet. Projektet ska pröva metoden att använda flygaska för att fälla fosfor i skånska vattendrag. Om metoden fungerar ska fosfor plockas bort från vattendragen och i bästa fall återföras till jordbruket.

HaV stödjer också ett antal konkreta projekt för att restaurera vattendrag. Ett exempel är Tullstorpsån i Trelleborgs kommun, ett utträtat vattendrag som nu ska återställas.

Laxen i Östersjön

Den vilda laxen i Östersjön är under hårt tryck och vissa arter har redan utrotats. Laxen fångas dels med drivlinor på öppet hav, dels med fasta redskap (fällor och ryssjor).

För att rädda laxbeståndet beslutade EU:s ministerråd att minska den totala fångsten av östersjölax med 51 procent för 2012. Den kvot som Sverige tilldelades var 34 327 laxar, jämfört med de 62 623 laxar som fångades under 2011.

I december 2011 beslutade Havs- och vattenmyndigheten att påbörja en utfasning av fisket med drivlinor i Östersjön. Beslutet innebar att 40 procent av kvoten för 2012 får fångas med övriga redskap och 60 procent i kustfisket med fasta redskap. Den 1 mars beslutade HaV att förbjuda fiske med drivlinor då årets kvot var så gott som uppfiskad.

Det långsiktiga målet är att utsjöfisket ska kunna återupptas, men först efter det att beståndet av vild lax har återhämtat sig. Med enbart kustnära fiske kan man se till så att fisketrycket varierar beroende på vilken älv fisket bedrivs intill. På så sätt kan blandfisket minskas och fisket istället riktas mot den odlade laxen.

I april föreslog HaV ytterligare åtgärder för att minska fisket på vild lax. Eftersom den odlade laxen kommer senare till kusten föreslog HaV att starten för fisket skulle senareläggas till 19 juni. HaV föreslog också att två tredjedelar av kvoten skulle fiskas med fällor i Bottenviken där det finns både starkare och svagare bestånd av vild lax och odlade bestånd.

I maj föreslog HaV att också trollingfisket efter lax ska begränsas. Trollingfisket kan, enligt beräkningar från SLU, ha uppgått till 7500 fiskar under 2011. Eftersom fettfenan på odlad lax klipps bort går det att skilja på odlad och vild lax. HaVs förslag är att det vid trollingfiske bara ska vara tillåtet att behålla fenklippt lax. Remisstiden gick ut 15 juni och beslut i frågan väntas efter sommaren 2012.

Men det är inte bara laxen som är hotad. Havs- och vattenmyndigheten har under året beslutat att freda torsk, kolja och bleka i Gullmarsfjorden i Bohuslän. Samtidigt förbjöds fiske med nät och ryssjor i fjorden.

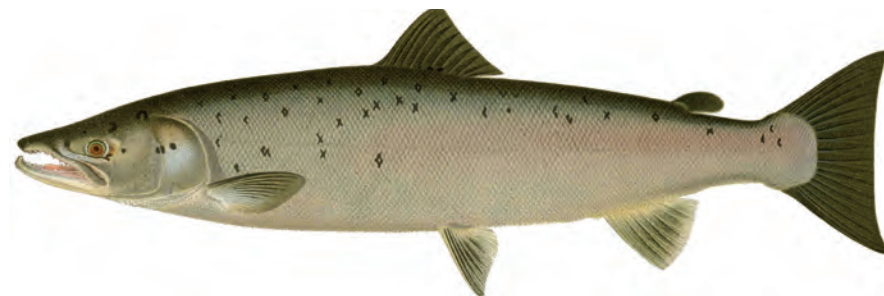

Illustration: Wilhelm von Wright

Utkast

Idag kan den fiskare som får oönskad fisk i trålen kasta tillbaka den i havet. Det kan handla om att fisken är för liten, eller att kvoten för just den sorten redan är fylld. Eller att den inte är tillräckligt lönsam. Oavsett skäl så dör de flesta av de fiskar som kastas tillbaka. Inom EU kastas mellan 30 och 50 procent av den fisk som fångas tillbaka till havet. Totalt handlar det om drygt en miljon ton fisk per år.

När EU:s medlemsstater under året har förhandlat om en ny gemensam fiskeripolitik har Sverige drivit frågan om förbud mot utkast hårt. Havs- och vattenmyndigheten stödjer ett förbud och har bistått regeringen med bland annat utredningsarbeten.

Att förbjuda fiskarna att kasta oönskad fisk över bord är inte ett självändamål. Målet är att fiskarna inte ska ta upp den fisk som inte är tänkt att landas. När fiskarna tvingas ta i land all fisk som fångas ökar motivationen att använda selektiva redskap.

Frågan om ett förbud mot utkast har behandlats inom EU i åtminstone tio år. Sedan 2002 har EU-kommissionen i meddelanden och andra dokument förespråkat ett förbud. Länderna har dock haft svårt att komma överens. I början av juni 2012 möttes de europeiska fiskeministrarna för att förhandla fram ett förslag till ny fiskeripolitik, där utkastförbud ingick. Sverige ansåg att förslaget var för urvattnat och valde att inte ställa sig bakom det. Förslaget har skickats vidare till Europaparlamentet för nya förhandlingar. Havs- och vattenmyndigheten bistår regeringen med att ta fram underlag och delta i veckovisa, förberedande möten.

Men även om ett EU-gemensamt förbud mot utkast kan dröja, så kommer ett regionalt förbud att införas redan nästa år. Norge har sagt upp 1966 års Skagerrak-avtal, och i förhandlingarna om ett nytt avtal enades Sveriges, Norges och Danmarks fiskeministrar om att införa ett utkastförbud i Skagerrak. Regeringen gav Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett förbud i Skagerrak. Den 1 juni lämnade HaV en rapport till regeringen. Där framkom att medan många tekniska frågor är lösta, har parterna ännu inte kommit överens om hur förbudet ska kontrolleras.

Skyddade områden

Havs- och vattenmyndigheten har under året föreslagit att flera marina områden ska få utökat skydd. Marina områden kan skyddas på flera sätt. De vanligaste är Natura 2000, som bygger på EU:s direktiv för att skydda arter och habitat, och naturreservat som i Sverige är den mest använda skyddsformen. Sverige har också genom internationella konventioner åtagit sig att skydda värdefulla havsmiljöer. En sådan konvention är Oskar där de skyddade områdena kallas MPA, marine protected areas.

HaV har under våren föreslagit att två områden ska få skydd som MPA: Bratten och Havstensfjorden.

Bratten utanför Tanuns kommun är ett område med spricklandskap, rev och bubbelstrukturer och innefattar ett stort antal ovanliga och hotade arter. Området är 200–500 meter djupt och 121 000 hektar stort. Bratten är redan ett Natura 2000-område.

Havstensfjorden i Bohuslän är känd för sina grunda mjukbottnar med blåmusselbankar och ålgräsängar. Sedan 2010 är fjorden ett marint naturreservat och till stora delar även skyddat som ett Natura 2000-område.

Genom att ingå i Oskar får de två områdena ett skydd med större internationell betydelse. Regeringen har redan beslutat att Bratten ska få skydd enligt Oskar. Beslut om Havstensfjorden väntas under hösten.

Hur fiske ska regleras i marina Natura 2000-områden, har varit kraftigt debatterat under året som gått. Den 27 oktober 2011 anmälde Greenpeace regeringen till EU-kommissionen för brott mot EU:s art- och habitatdirektiv. Greenpeace ansåg att regeringen inte hade gjort tillräckligt för att reglera fisket i landets Natura 2000-områden.

Frågan är vilket lagrum som ska användas för att skydda landets 274 marina Natura 2000-områden. Miljöministern har tryckt på för att länsstyrelserna ska använda sig av miljöbalkens krav på tillstånd för verksamheter som påverkar miljön. Pågående verksamheter kan undantas från

tillståndsplikten, och hittills har länsstyrelserna valt att betrakta fisket som en pågående verksamhet.

En annan väg att gå är via EU:s gemensamma fiskeripolitik.

HaV har under året arbetat med en vägledning till länsstyrelserna kring vilka juridiska verktyg som kan användas. Vägledningen skulle ha varit färdig före sommaren men beräknas nu vara klar till hösten.

Fritidsbåtar

Havs- och vattenmyndigheten fick i regleringsbrevet för 2011 regeringens uppdrag att kartlägga och utreda miljöpåverkan från de olika alternativ som finns för fritidsbåtägare att tvätta sina bottenar. Att regelbundet tvätta båtens botten kan vara ett alternativ till att måla botten med bottenfärg som ofta innehåller skadliga ämnen. Syftet med de regelbundna tvättarna är detsamma som med målningen med bottenfärger, att få bort de havstulpaner, musslor och alger som annars fastnar på skrovet.

Men om fler ska tvätta sina båtar måste det ske på ett miljövänligt sätt. HaV:s delrapport, som lämnades in i december 2011, identifierade tre olika sätt att tvätta bottenarna. Borsttvätt, spolplattor och tvätt på land. Vid alla metoder lossnar färgflakor och kemikalier från botten när den tvättas. Såväl borsttvätt som spolplattor kan utrustas med ett system för rening som samlar upp de skadliga ämnena. Det handlar inte bara om ämnen från moderna båtbottnfärger utan också om gamla gifter som TBT, som förbjöds för användning på fritidsbåtar 1989. Tvätt på land sker framför allt vid uppställningsplatser där det saknas spolplattor. Delrapporten konstaterar att det finns för få borsttvättar och spolplattor med tillräckligt bra rening.

Den 30 juni ska HaV redovisa riktlinjer för vilka parametrar som ska tas hänsyn till vid bedömningen av de olika tvättmetoderna.

I februari deltog HaV på båtmässan i Göteborg. Fokus låg på två uppdrag, nedskräpning av hav och vatten samt miljövänligt fritidsbåtstliv i allmänhet med särskild information kring vikten av att undvika att miljögifter sprids genom bottenmålning och tvättning. Det var första gången HaV deltog på en båtmässa och intrycket var att mässans miljöprofil var för svag. HaV kommer därför att ta initiativ till en diskussion med mässledning om ett miljötorget där utställare med miljövänliga produkter kan visa upp sina varor.

Sjöfarten

De företag som upphandlar transporter till havs och söker efter miljövänliga alternativ kan ta hjälp av Clean Shipping Index, CSI. CSI startade som ett projekt 2006 för att kartlägga fartygen utifrån deras miljöpåverkan. Idag

innehåller databasen uppgifter från fler än 1600 fartyg som poängsätts utifrån vad de har gjort för att bli mer miljövänliga, till exempel att minska utsläppen, välja mindre miljöskadligt bränsle, smörjoljor och bottenfärger. I våras fick Clean Shipping Index en miljon kronor från Havs- och vattenmyndigheten för att utveckla databasen.

HaV har även gett pengar till en annan databas, projektet »Digitalisering av djupdata« som inleddes 2008. Det drivs av Sjöfartsverket och syftet är att skapa digitala kartor av havsdjupen. Kartorna innehåller information om djup, bottenlutning, salthalt, siktdjup och hur botten ser ut. HaV gav i våras tio miljoner kronor till projektet som sysselsätter 16 personer på heltid. Informationen i databasen används av sjöfarten, försvaret, myndigheter, kommuner och forskningscentra. Databasen blir inte offentlig då information om Sveriges havsdjup är sekretessbelagd.

När ett fartyg släpper ut olja är det viktigt att snabbt kunna göra en prognos över hur oljan sprids och var och när den når kusten. Havs- och vattenmyndigheten har gett SMHI 400 000 kronor för att utveckla projektet »Seatrack webb, prognosystem för oljeutslätt i havet«. Verktöget gör det möjligt att animera hur strömmar, vindar och isläggning ändras timme för timme och hur utsläppen förväntas driva. Idag används verktöget av ett 80-tal aktörer runt Östersjön, östra Nordsjön och Brofjorden.

I samband med oljeutsläppet utanför Tjörn i september reagerade Havs- och vattenmyndigheten över att Tjörns kommun använde sig av kemikalier som inte var godkända. Det resulterade i att kommunen slutade använda kemikalien. HaV har efter utsläppet arbetat mycket med uppföljning för att dra lärdomar inför framtida oljeskyddsarbete.

I slutet av förra året kom EU-kommissionen med förslaget att minska innehållet av svavel i de oljor som används som fartygsbränslen. Havs- och vattenmyndigheten lämnade i december ett remissvar som var positivt till förslaget. I maj 2012 enades EU-parlamentet, -kommissionen och ministerrådet om ett nytt svaveldirektiv som ska minska svavelhalten i fartygsbränsle från en procent till endast 0,1 procent från och med 2015. Direktivet ska fastställas av parlamentet i september.

En fjärdedel av det svavel som faller ner över Sverige kommer från sjöfarten. Mindre svavel i bränslet ger även sidoeffekter i form av lägre utsläpp av kväveoxider och hälsofarliga partiklar. Enligt en dansk undersökning orsakar utsläppen från sjöfarten cirka 50 000 förtida dödsfall i Europa varje år.

Hur mår havet?

Ljud sprider sig snabbare och längre i vatten än på land. Ibland kan ljud färdas i flera mil under ytan och bullret kan leda till att naturliga instinkter för jakt, flykt och parningslek rubbas. Men hur mycket låter det egentligen i havet? Havs- och vattenmyndigheten har gett nästan elva miljoner till två projekt som ska mäta ljudnivån i Östersjön respektive Västerhavet.

Projektet leds av Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI. »Projektet Baltic Sea Information on the Accoustic Soundscape«, BIAS, kommer att mäta ljudnivån i Östersjön med mätningar på 40 platser. Ljudnivån i Västerhavet studeras i projektet »Studie av ljudbilden i Västerhavet«. Ökad fartygstrafik, pålning för vindkraftverk och muddring har ökat ljudnivåerna i havet, men hur mycket det låter är till stora delar okänt och riktlinjer saknas för hur man ska hantera bullernivåer i tillståndsansökningar.

Bullermätningarna är två projekt som ska öka kunskapen om våra hav och som har fått pengar från Havs- och vattenmyndigheten. Ett annat forskningsprojekt som har fått pengar från HaV bedrivs vid Göteborgs universitet. Frågan som ska besvaras är om kustfiskens försämrade hälsa beror på miljögifter eller annan stress. Mätningar av hälsotillståndet under de senaste 5–10 åren har visat att framför allt aborre och tånglake mår allt sämre och nu vill forskare vid Zoologiska institutionen ta reda på vad det beror på. HaV bidrar med en miljon kronor.

HaV har även gett 75 000 kronor till Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, för studier av laxsjukdomen M74.

Tånglaken, som forskarna vid Göteborgs universitet ska studera, är även föremål för ett annat forskningsprojekt vid samma universitet. Tanken är att tånglaken, som reagerar snabbt på kemikalier, ska kunna användas som ett slags termometer eller varningssignal för hur livet i havet påverkas av kemikaliesamhället. Projektet heter Balcofish och ingår i BONUS-programmet, där HaV är en av finansörerna.

BALTGENE, ett annat projekt inom BONUS-programmet, har studerat den genetiska variationen i Östersjön. Det visade sig att variationen var större än vad forskarna trodde, något som har betydelse för hur de olika bestånden ska förvaltas i framtiden. Forskarna har undersökt sill, sik, gädda, spigg, blåmussla och två arter av tång.

I våras anslog Havs- och vattenmyndigheten drygt 150 miljoner kronor till länsstyrelserna, SMHI och SGU. För pengarna ska de ta reda på hur Sveriges grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten mår och arbeta vidare med att genomföra EU:s ramdirektiv för vatten. I februari 2013 ska de redovisa hur de har använt anslagen.

Havs- och vattenmyndigheten har också genomfört egna, omfattande studier av hur havet mår. I våras skickade HaV ut förslaget God havsmiljö 2020 på remiss. Förslaget innehåller en beskrivning av alla svenska havsområden och förslag på miljö kvalitetsnormer. Det är EU:s havsmiljödirektiv som säger att Europas hav ska ha god miljöstatus år 2020. Förslaget som HaV nu har lämnat påbörjades redan för ett år sedan när ansvaret för havsmiljödirektivet låg hos Naturvårdsverket. Förslaget har skickats ut på remiss till ett 80-tal instanser och Havs- och vattenmyndigheten ska fatta beslut i juli.

Biologisk mångfald

Vattenkraften har en viktig roll i det svenska energisystemet och Sverige ska producera allt mer förnyelsebar energi för att motverka växthuseffekten. Men vattenkraftverk kan också ställa till med stor skada för den biologiska mångfalden. Flodådror torrläggs, vandringsvägar täpps till och miljön försämras för de fågelarter som är knutna till rinnande vatten.

Havs- och vattenmyndigheten leder på uppdrag av regeringen projektet »Dialog Vattenkraft-Miljö«. Där samlas intressenter som Älvräddarna, Svensk Energi, Sportfiskarna, Naturskyddsföreningen, länsstyrelserna, Svenskt näringsliv och kraftbolagen med målet att få en ökad samsyn kring vattenkraftens roll i energiproduktionen. I våras hölls två dialogmöten, ett i Örebro och ett i Umeå. Några av de frågor som HaV vill skapa dialog kring är:

- Uppfyller Sverige kraven i EU-direktiv, andra ratificerade direktiv och konventioner?
- Vad krävs för en ekologisk anpassning av vattenkraften för att uppnå en god ekologisk status respektive god ekologisk potential i enlighet med Ramdirektivet för vatten?
- Hur kan vi förbättra samarbetet mellan olika intressenter för att prioritera åtgärder så att genomförandet blir effektivt och underlättar måluppfyllelse?

Mindre än tio procent av vattenkraftverken är utrustade med något slags passage där fisken kan passera på sin vandring. Många av de passager som finns är gamla och fungerar inte. När fisken stängs in blir populationerna för små, risken för inavel ökar och fiskarna får sämre förmåga att anpassa sig. Ett annat problem är för grova galler där fisken sugas in och dödas i turbinerna.

I Hedefors utanför Göteborg finns ett kraftverk där länsstyrelsen i Västra Götaland ska bygga en fiskväg och anpassa gallren. Havs- och vattenmyndigheten har gett en miljon kronor till det så kallade Säveåprojektet. Fiskvägen vid Hedefors kraftverk vid Säveån ska byggas under 2012 och 2013 och projektet ska avslutas under 2015.

En av de arter som är hotade, inte bara av vattenreglering utan också av försurning, föroreningar och sjukdomar, är flodkräftan. Flodkräftan är den enda sötvattenlevande storkräfta som förekommer naturligt i Sverige. Den antas ha invandrat till Skandinavien för drygt 10 000 år sedan och förekom tidigare i sjöar och rinnande vatten i större delen av landet, nedanför fjällkedjan. Sedan början av 1900-talet har bestånden minskat kraftigt och idag finns knappt tusen kända vatten med flodkräfta i landet. Havs- och vattenmyndigheten har under året gett bidrag till flera projekt för att bevara och öka bestånden av flodkräfta.

- Länsstyrelsen i Gävleborgs län har fått 325 000 kronor för att rädda flodkräftan norr om Dalälven.
- Länsstyrelsen i Uppsala län har fått 183 000 kronor till sitt åtgärdsprogram för flodkräfta i länet under 2012.
- Vällans fiskevårdsområdesförening har fått 110 000 kronor för att kunna sätta ut flodkräfttyngel i flera omgångar i sjön utanför Falun.
- Bolaget Fiskhälsan FH SB i Älvkarleby har fått 30 000 kronor för att kunna erbjuda frivillig hälsokontroll av flodkräftor.

HaV har även gett 8,5 miljoner till vattenrelaterade åtgärdsprogram som ska rädda hotade arter. Pengarna fördelas med hjälp av länsstyrelserna.

Kalkning

Kalkning av försurade sjöar och vattendrag är den enskilt största miljövårdsåtgärd som genomförs i Sverige. Den har pågått sedan 1977 och staten har satsat totalt 4,4 miljarder kronor. I februari fattade Havs- och vattenmyndigheten beslut om 2012 års bidrag till kalkning av försurade sjöar och vattendrag. Totalt går 198 miljoner till åtgärder för att motverka de negativa effekterna av försurning. Det är en minskning med fem procent, eller tio miljoner, jämfört med föregående år.

Behovet av kalkning kommer att bestå under lång tid och kommer att under de närmaste åren att ligga på oförändrad nivå. Att bidraget minskar med tio miljoner beror på att kunskapen är bättre och kalkningsåtgärderna har blivit effektivare.

Dricksvatten

Att ha tillgång till dricksvatten av god kvalitet är en livsnödvändighet. Sverige har generellt sett god kvalitet på dricksvattnet, men klimatförändringar och händelser som de i Östersund och Skellefteå ställer ökade krav på skydd av vattentäkter. Havs- och vattenmyndigheten bidrar till att trygga vattenförsörjningen genom att vägleda länsstyrelser och kommuner i arbetet med att bilda fler vattenskyddsområden och inrätta så kallade riksintressen. Genom att en dricksvattentäkt blir riksintresse får den ett starkare skydd vid kommunernas planeringsarbete. Det minskar också risken för att vattenförsörjningen får stå tillbaka för andra intressen.

Idag finns bara en dricksvattenanläggning som är klassad som riksintresse, Bolmentunnel i Skåne som förser 700 000 människor med dricksvatten. Havs- och vattenmyndigheten har under året gått ut med en remiss till landets länsstyrelser för att få in förslag på vilka områden för dricksvattenanläggningar som behöver skyddas. För att bedömas som riksintressant bör anläggningen försörja eller komma att försörja åtminstone 50 000–75 000 personer.

Havs- och vattenmyndigheten deltog i våras i Vattenstämman i Stockholm. HaV:s seminarium handlade om vilka myndigheter som gör vad i förvaltningen av dricksvatten, från grundvatten till kranen.

